

Huis, tuin, keuken

Huis-, tuin- en keukenincidenten komen alle dagen voor, ook op het werk. Vallen ze onder de zorgplicht van de werkgever?

tekst Bas van Batenburg

Een medewerkster van een golfclub stoot tijdens werkzaamheden haar hoofd tegen een openstaande koelkastdeur. Een werknemer opent de (nood)deur van een loods om een vuilniszak buiten te zetten; de deur klapt door een windvlaag dicht, waarbij zijn arm bekneld raakt, met alle nare gevolgen die daarbij horen.

Enkele voorbeelden van ongevallen op de werkplek die zo op het eerste gezicht niet direct voor verantwoordelijkheid van de werkgever komen. Vallen deze zogeheten huis-, tuin- en keuken-incidenten wel onder de zorgplicht van de werkgever?

Niet duidelijk afgebakend

Deze vraag moet regelmatig worden beantwoord door de rechter. Maar wat beoogt de werkgever eigenlijk met dit specifieke verweer? Eigen-schuld-dikke-bult van de werknemer? Had je maar niet zo stom moeten zijn, lieve werknemer? Eerst moet worden opgemerkt dat deze incidenten niet verschillen van een regulier arbeidsongeval. Er is dan ook geen sprake van een duidelijk afgebakende categorie van huis-, tuin- en keukengevaren. Het gaat om gevallen waarin de betrokken werknemer geen aanspraak kan maken op zorg door de werkgever maar in plaats daarvan zelf had moeten opletten. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om alledaagse gevaren die je in de context van het werk maar ook daarbuiten ('in het normale leven') tegenkomt en waartegen men zich op eenzelfde manier als 'normaal', buiten het werk dus, kan wapenen. De eigen verantwoordelijkheid van de werknemer staat hierbij centraal.

Arm bekneld

Maar waar ligt dan de grens tussen alledaagse en met het werk samenhangende werkzaamheden? Daar wordt in de rechtspraak wisselend over geoordeeld. In een recente zaak oordeelde het Gerechtshof over dit dilemma. Wat was het geval? Een werknemer moest een vuilniszak buitenzetten en gebruikte hiervoor de nooddeur van de loods. Hij opende de deur met zijn rechterhand en toen deze dichtging heeft hij deze met zijn linkerarm opgevangen waardoor die bekneld raakte en hij een polsbreuk opliep. De werkgever meende, u raadt het al, dat zijn zorgplicht zich niet uitstrekt tot alledaagse handelingen, zoals het simpelweg openen van een deur. De kantonrechter gaf de werkgever daarin gelijk. Hoe anders oordeelde het Hof in hoger beroep (ECLI:NL:GHDA:2023:1265). De specifieke werkomstandigheden, zoals de ervaringsregel dat bij een harde wind de deur hard kon dichtklappen, maakt dat de zorgplicht ook van toepassing was op deze alledaagse handeling. En deze was volgens het Hof geschonden. Conclusie: de werkgever is aansprakelijk voor de schade van de werknemer.

Hoofd gestoten

In een andere zaak speelde het volgende. Werkneemster moest in geknielde houding een koelkast vullen. Deze koelkast stond opgesteld in een krappe ruimte en de deur moest steeds worden gesteund om dichtvallen te voorkomen. Werkneemster stond vervolgens op en stootte haar hoofd tegen de handgreep van de deur.

Ook hier meende de werkgever dat dit ongeval werkneemster thuis had kunnen overkomen. De rechter in eerste instantie kon zich daarin vinden. Het Gerechtshof Den Haag in hoger beroep (ECLI:NL:GHDA:2023:831) oordeelde anders. Van een huis-, tuin- en keuken-incident was hier geen sprake. De context van de werkomgeving was evident gevaarlijk. De werkgever had adequate maatregelen moeten nemen om dit gevaar te voorkomen. Deze nalatigheid levert een schending van de zorgplicht op, zodat de werkgever de schade van de werkneemster moet vergoeden.

Alledaagse gevaren

Wat kunnen we hiervan leren? Huis-, tuin- en keukenincidenten ofwel alledaagse gevaren op de werkvloer zijn in ieder geval geen apart soort arbeidsongeval waarvoor een ander aansprakelijkheidsregime geldt. Wat zo op het eerste gezicht een algemeen aanvaardbaar risico lijkt, kan in de context van het werk onder de zorgplicht van de werkgever vallen.

Het permanente karakter van de blootstelling, en het feit dat werknemer bij alledaagse werkzaamheden niet altijd alert is, vergt van de werkgever adequate maatregelen om een ongeval te voorkomen. Nalatigheid leidt tot schending van de zorgplicht zodat de schade van de werknemer moet worden vergoed. «

Bas van Batenburg is advocaat/partner van Van Batenburg & Pracht Advocaten in Alphen aan den Rijn